

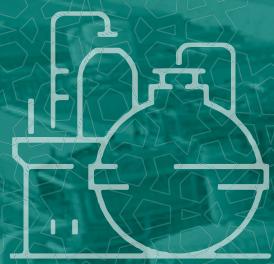
فصل سوم

تولید صنعت پتروشیمی

کتاب سال
صنعت پتروشیمی ایران - ۱۴۰۲
Yearbook - 2023-2024

شرکت‌گذاری نیسان پارسی

طرح‌های راه اندازی شده

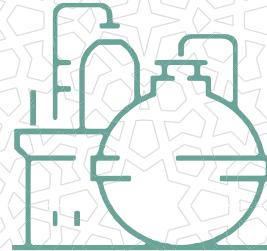
سال ۱۴۰۲

5

تعداد

4569 KTY

مجموع ظرفیت اسمی

آرین مтанول

03

سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱-۱۴۰۰-۱۴۹۹-۱۴۹۸-۱۴۹۷

هنگام

پالایشگاه گاز هویزه

03

فصل سوم - تولید صنعت پتروشیمی

آرتا ارزی

گچساران

ظرفیت اسمی

$$\text{ظرفیت اسمی} = \text{تولید} + \text{ظرفیت محقق نشده}$$

96.3 MTY = **74.3 MTY** + **22.0 MTY**

عدم تولید مجتمعهای
19.4 MTY
تاخیر در راه اندازی طرحها
2.6 MTY

در سال ۱۴۰۲ تعداد ۵ طرح با ظرفیت اسمی کل ۴۵۶۹ هزار تن در سال به بهره برداری رسید و لی با توجه به زمان افتتاح و مدت بهره برداری از این طرحها، ظرفیت سالانه عملیاتی آنها به میزان ۴ میلیون تن در این سال بوده است.

03

سازمان اقتصادی ایران

تولید

$$\text{تولید} = \text{صادرات} + \text{فروش داخلی خالص} + \text{فروش بین مجتمعی} + \text{صرف درون مجتمعی}$$

74.3 MTY = **29.4 MTY** + **12.7 MTY** + **11.2 MTY** + **21.0 MTY**

فروش

$$\text{فروش} = \text{صادرات} + \text{فروش داخلی خالص} + \text{فروش بین مجتمعی}$$

53.3 MTY = **29.4 MTY** + **12.7 MTY** + **11.2 MTY**

محصول نهایی

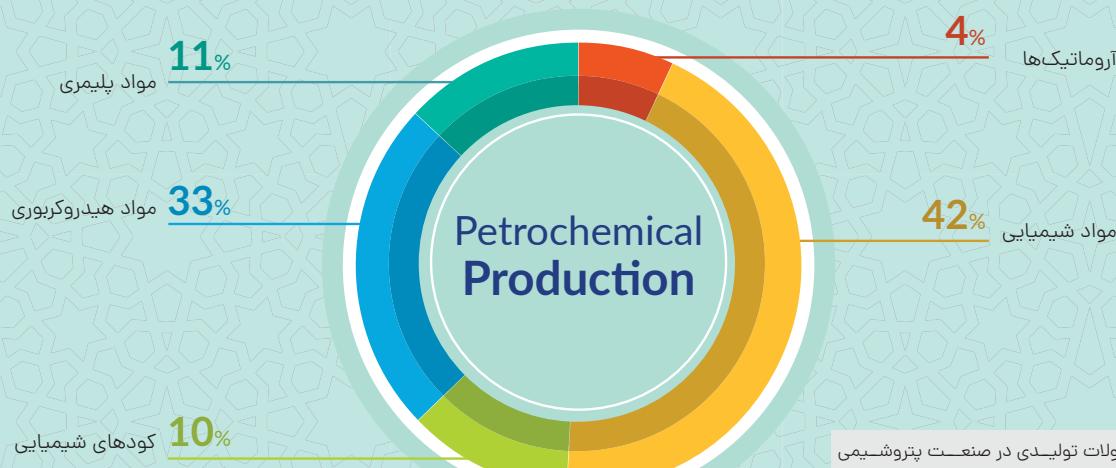
$$\text{محصول نهایی} = \text{صادرات} + \text{فروش داخلی خالص}$$

42.1 MTY = **29.4 MTY** + **12.7 MTY**

صنعت پتروشیمی از جمله صنایع فرایندی زنجیرهای محسوب می‌شود. همین موضوع سبب می‌گردد که محصول نهایی قابل فروش نسبت به ظرفیت اسمی نصب شده تفاوت داشته باشد. میزان تولید صنعت در سال ۱۴۰۲ معادل ۷۶/۳ میلیون تن بوده در حالی که محصولات نهایی عرضه شده در بازار داخلی و صادراتی، در مجموع ۴۲/۱ میلیون تن بوده است. صنعت پتروشیمی در سال ۱۴۰۲ بدون در نظر گرفتن طرحهایی که در ماههای پایانی سال به بهره برداری رسیده‌اند، عملکرد درصدی نسبت به ظرفیت اسمی قابل بهره برداری داشته است.

۰۳

فصل سوم - تولید صنعت پتروشیمی

محصولات تولیدی در صنعت پتروشیمی در سال ۱۴۰۲ را می‌توان به ۵ گروه اصلی تقسیم نمود. مواد شیمیابی با تولید ۳۰/۹ میلیون تن بیشترین سهم را دارند و به ترتیب مواد هیدروکربوری با ۲۷/۵ میلیون تن، آنواع پلیمرها با ۷/۸ میلیون تن و آروماتیک‌ها با ۳/۲ میلیون تن در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

79%

متوجه نرخ
بهره برداری

72

تعداد
مجتمع‌های تولیدی

* ظرفیت اسمی در پایان سال ۹۶/۳ میلیون تن بوده است ولی با توجه به زمان راه اندازی طرح‌ها، ظرفیت قابل بهره‌برداری در طول سال منکور معادل ۹۳/۷ میلیون تن منظور شده است.

81%

سایر مناطق

متوجه نرخ بهره برداری

22.8 MTY

18.5 MTY

ظرفیت اسمی

تولید

28 مجتمع تولیدی

منطقه ماهشهر

73% متوجه نرخ بهره برداری

25.8 MTY

18.8 MTY

ظرفیت اسمی

تولید

20 مجتمع تولیدی

منطقه انرژی پارس / کنگان

82% متوجه نرخ بهره برداری

45.1 MTY

37 MTY

ظرفیت اسمی

تولید

24 مجتمع تولیدی

03

نمایشگاه تخصصی پتروشیمی ایران

عدم تولید مجتمع‌های پتروشیمی به تفکیک مناطق

بررسی عملکرد مجتمع‌های پتروشیمی به تفکیک مناطق نشان می‌دهد بالاترین درصد عملکرد به مجتمع‌های منطقه انرژی پارس تعلق دارد و از ۱۴۵ میلیون تن ظرفیت اسمی، تولیدی معادل ۳۷ میلیون تن (۸۲ درصدی ظرفیت اسمی) تحقق یافته است. مجتمع‌های مستقر در سایر مناطق با عملکرد ۸۱/۸ درصدی، ۱۸/۵ میلیون تن تولید داشته‌اند. واحدهای مستقر در منطقه ماهشهر نیز دارای عملکرد ۷۳ درصدی هستند و از ۳۵/۸ میلیون تن ظرفیت اسمی نسبت شده، ۱۸/۸ میلیون تن از آن محقق شده است.

از ۱۹/۶ میلیون تن عدم تولید در این سال، ۳۶ درصد (معادل ۷ میلیون تن) به منطقه ماهشهر، ۱۸ درصد (معادل ۳/۴ میلیون تن) به سایر مناطق و ۴۶ درصد (معادل ۹ میلیون تن) به منطقه انرژی پارس مرتبط می‌باشد.

منطقه انرژی پارس
(عسلویه/کنگان)

46%

سهم عدم تولید
مجتمع‌های پتروشیمی
به تفکیک مناطق

منطقه ماهشهر

36%

سایر مناطق

18%

03

فصل سوم - تولید صنعت پتروشیمی

21%

عدم تولید نسبت به ظرفیت
اسمی قابل بهره‌برداری19.4
MTYعدم تولید
صنعت

اشکالات فرآیندی

10%
2 MTY

بالابودن موجودی

6%
1.2 MTYاشکالات
تعمیراتی17%
3.2 MTYعوامل
عدم تولید
۱۴۰۲62%
12 MTY
كمبود
خواراک5%
1 MTY
سایر
موارد

اشکالات تعمیراتی

كمبودخواراک

اشکالات فرآیندی

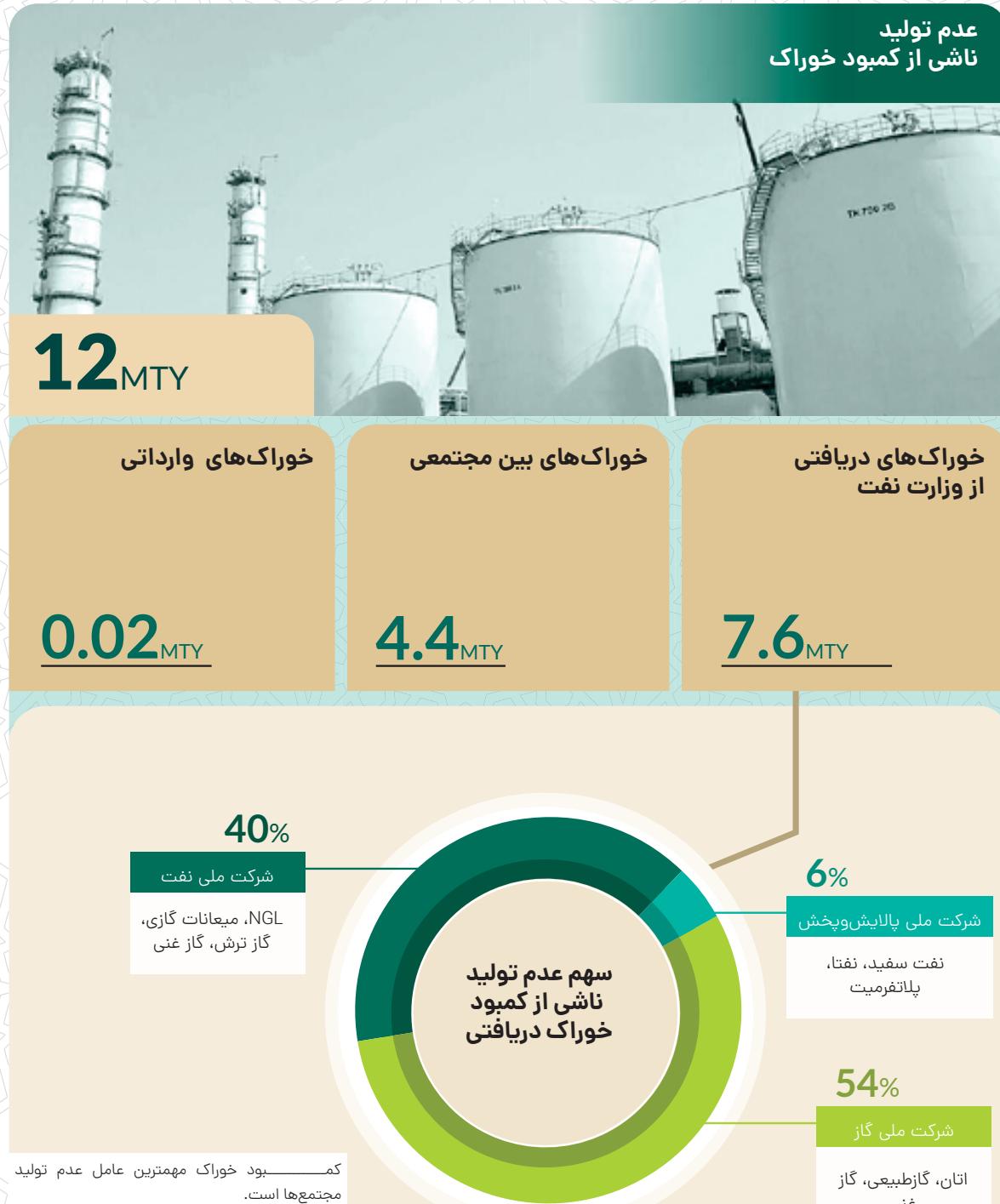

بالابودن موجودی

03

نمایشگاه تخصصی پتروشیمی ایران

جمع‌بندی تولید صنعت پتروشیمی

گروه سینمایی پتروشیمی

صنعت پتروشیمی در سال ۱۴۰۲ با تولید ۷۴/۳ میلیون تن انواع محصولات، عملکرد ۷۹ درصدی بهره برداری از ظرفیت اسمی نصب شده داشته است. دلایل متعدد از جمله کمبود خوارک، مشکلات فرآیندی و عملیاتی سبب شده است که از ۲۲ میلیون تن ظرفیت اسمی قابل بهره برداری این صنعت در این سال استفاده نشود. هرچند باید توجه داشت که متوجه ضریب عملکرد صنایع فرآیندی و زنجیره‌ای در جهان حدود ۸۰ درصد است.

نکته قابل توجه در صنعت پتروشیمی وابستگی مجتمع‌های پتروشیمی به یکدیگر به لحاظ تأمین خوارک است، به نحوی که مجتمع‌های پتروشیمی در عرض و طول زنجیره ارزش جهت تولید طیف متنوعی از محصولات با یکدیگر به مبادله خوارک می‌پردازند. در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۱۱/۲ میلیون تن محصولات تولیدی به عنوان خوارک‌های بین‌مجتمعی مبادله شده است. این موضوع از اهمیت روابط بهینه و پایدار مجتمع‌های پتروشیمی و جایگاه کلیدی شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران به عنوان نهاد حاکمیتی و تسهیل‌گر/تنظیم‌گر این صنعت حکایت دارد. عملکرد کلی صنعت در ۷۲ مجتمع پتروشیمی تولیدی و ۳ مجتمع ارائه دهنده سرویس‌های جانبی، منجر به تولید ۴۲/۱ میلیون تن محصول نهایی قابل فروش شده است. از این میزان ۷۰ درصد، برابر با ۲۹/۴ میلیون تن به بازارهای جهانی و ۳۵ درصد آن معادل ۱۲/۷ میلیون تن به بازارهای داخلی جهت تامین نیاز صنایع پایین‌دست صنعت پتروشیمی و بخش کشاورزی عرضه شده است. محصولات تولیدی در صنعت پتروشیمی در پنج گروه مواد شیمیایی، مواد پلیمری، آروماتیک‌ها، کودهای شیمیایی و مواد هیدروکربوری تقسیم‌بندی می‌شوند. در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۴۴/۵ میلیون تن مواد هیدروکربوری، ۳۵/۹ میلیون تن مواد شیمیایی، ۷/۹ میلیون تن انواع پلیمرها و ۷/۸ میلیون تن کودهای شیمیایی در این صنعت تولید و بخشی از آنها روانه بازارهای داخلی و خارجی شده‌اند. برخی از مجتمع‌های پتروشیمی با ایفای نقش پتروپالایشگاهی، در کنار محصولات اصلی پلیمری و شیمیایی، به تولید محصولات هیدروکربوری و آروماتیک‌ها می‌پردازند. پتروشیمی‌های نوری، پارس، بوعلی سینا و بندر امام را می‌توان از جمله مجتمع‌های پتروشیمی با رویکرد پتروپالایشگاهی در نظر گرفت.